

M. Claude Wiseler, Président | Déi Rektifikatioun gemaach, gesinn ech elo, datt mer um Schluss vun der Diskussioun ukomm sinn.

(Brouhaha)

Domadder ass d'Diskussioun ofgeschloss.

A mir kommen elo zur Ofstëmmung vum Projet de loi 8462. Den Text steet am Document parlementaire 8462⁶.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8462 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Kuckt wannechgelift nach eng Kéier d'Procuratiounen no, ob jiddwereen ... Voilà! Schluss vum Vott.

D'Resultat vum Vott ass: 55 Jo-Stëmmen, 5 Nee-Stëmmen, keng Abstentioun. Dese Projet de loi ass also ugeholl mat 55 Jo-Stëmme géint 5 Nee-Stëmme bei kenger Abstentioun.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach (par M. Ricardo Marques), Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Stéphanie Weydert), Paul Galles (par M. Maurice Bauer), Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert (par Mme Nathalie Morgenthaler), Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen (par M. Gusty Graas), Patrick Goldschmidt (par M. André Bauler), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gérard Schockmel) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener (par M. Georges Engel), M. Yves Cruchten (par M. Ben Polidori), Mme Claire Delcourt (par Mme Taina Bofferding), MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Franz Fayot), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non : MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos (par M. Tom Weidig) et M. Tom Weidig.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

4. 8496 – Projet de loi relatif au financement de la contribution de l'État au mécanisme de financement des énergies renouvelables de l'Union européenne

An da komme mer zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, an zwar dem Projet de loi 8496 iwwert d'Contributioun fir de Finanzéierungsmechanismus fir d'erneierbar Energië vun der Europäescher Unioun. D'Riedezäit ass hei och nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schon ageschriwwen: den Här Jeff Boonen, den Här Georges Engel, den Här Tom Weidig, d'Madamm Joëlle Welfring an den Här Sven Clement. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Guy Arendt. Här Arendt, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Économie, des PME, de l'Énergie, de l'Espace et du Tourisme

M. Guy Arendt (DP), rapporteur | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, dese Gesetzesprojet soll der Regierung et erméiglechen, eng Contributioun zum europäesche Finanzéierungsmechanismus fir erneierbar Energien, ofgekierzt REFM, ze maachen. Dëst fir e maximale Montant vun 265 Milliounen Euro iwwert d'Period 2025 bis 2028.

Dës Sue gi genotzt, fir zum Ausbau vun erneierbaren Energië bäizedroen, an dat duerch d'Finanzéierung vum Bau an der Exploitatioun vun den néidegen Infrastrukturen an aneren EU-Memberstaaten. Als Géigeleschtung zu dëser finanzieller Contributioun kënnen mir bestëmmt Quantitéite vun der produziéierter erneierbarer Energie an eiser nationaler Statistik kontabiliséiere respektiv dorop iwwerdreien.

Dëst schreift sech och an de Kader vum PNEC an, an deem mir eis d'Zil gesat hunn, bis 2030 eng Part vu 37 % bezüglech den erneierbaren Energien an der finaler Energieconsommation ze errechen.

Dëst Instrument ass onëmgängelech, fir den Ausbau vun der europäescher Kooperatioun am Beräich vun den erneierbaren Energien ze fërderen, virun allem dowéinst, well mir e klenge Land sinn an d'Potenzial bei eis um Terrain limitéiert ass.

Lëtzebuerg gouf schonn am Kader vun dësem Mechanismus bei der Ausschreiwung zréckbehalen, fir ee Projet matzefinanzéieren, wou et ëm de Finanzeement vu siwe Fotovoltaikprojeten a Finland geet. Déi éischt Quantitéite sollten 2025 an eisen nationale Statistike kontabiliséiert ginn. Am Joer 2024 huet Lëtzebuerg sech gemellt, fir beim drëtten Appell mat derbäi ze sinn.

D'Gigawattstonne pro Joer kënnen eréischt transféréiert ginn, wann d'Projete fäerdeggestallt gi sinn. Dat kann ofhängeg vun der Technologie mat engem Decalage vun zwee bis dräi Joer sinn.

An deem Sënn, a fir dem Besoin de coopération à moyen terme nozekommen, ass et wichteg, en ugepasste Budget virzegesinn. Lëtzebuerg gesäit vir, sech fir d'Joer 2025 300 Gigawattstonden a fir all anert Joer bis 2028 souguer 400 Gigawattstonden unzëeegnen.

D'Depensen, déi am Kader vum REFM virgesi sinn, kënnen op verschidde Projeten opgedeelt ginn a bis 265 Milliounen Euro goen, déi ganz vum Klima- an Energiefong gedeckt ginn.

Déi virgesinnen Investissementer gesinn esou aus: Fir 2025 55 Milliounen Euro, fir 2026 72 Milliounen Euro, fir 2027 70 Milliounen Euro a fir 2028 68 Milliounen Euro. Dat heescht en Total vun 265 Milliounen Euro.

De Käschtepunkt pro Megawattstonn kéint progressiv vu Joer zu Joer erofgoen, falls d'Part vu Projete vun engem Appell zum aneren eropgeet. Dësen Outil baséiert op engem Prozess vu Mise en concurrence, deem déi verschidde Projeten, Technologien oder Pays hôtes betreffe kann.

Aktuell representéiert déi europäesch Kooperatioun déi bëllegst Aart a Weis, fir eisen Undeel un erneierbaren Energie an der nationaler Statistik opzebesseren. An, à moyen terme, representéiert den REFM deen Outil, deem am beschten adaptéiert ass, fir weider d'Käschten en lien mat der Kooperatioun erfzesetzen.

D'Wirtschaftskommissioun krut zu dësem Projet zwee Avisen eran. De Staatsrot huet keng Opposition formelle ausgeschat. Déi Héich Kierperschaft huet op e Feeler bezüglech enger Référence légal opmierksam gemaach, déi mir an der Kommissioun

selbstverständlech verbessert hunn. De Staatsrot huet och nach e puer Remarque vu legistescher Natur gemaach. An déi hu mer och ugeholl.

D'Handelskummer ënnersträicht an hirem Avis, dass et, fir d'Kompetitivitéit an d'Souveränitéit vun der Europäescher Unioun ze garantéieren, essenziell ass, dass déi wirtschaftlech Acteure vun enger accessibler, abordabler an dekarbonéierter Energie profitéiere kënnen.

D'Handelskummer ënnersträicht, dass dese Mechanismus ganz pertinent ass, fir den Ausbau vun erneierbaren Energien an der EU ze fërderen. Mee, si betount awer och, dass an dësem Kontext d'Interkonnexioun vun den energieetesche Reseauen op europäeschem Niveau verbessert muss ginn, fir dass déi Energie, déi an de Pays hôtes generéiert gëtt, och dozou bäidréit, déi energieetesche Autonomie vum Land, dat déi finanziell Kontributioun leescht, ze stäerken.

D'Handelskummer ënnersträicht awer och, dass esouguer wa statistesch Transferten zu der Realisatioun vun de Klimaziler bäidreien, dëst net d'Äntwert ass op d'Erausfuerverdung bezüglech der Sécherheet vum Approvisionnement vun der Energie.

Schlussendlech bedauert d'Handelskummer d'Absence vun enger komparativer Tabell vun de Käschte vun den diverse Produktionsinstrumenter an de statisteschen Transferten, déi mat der erneierbarer Energie zesammenhänken.

Fir weider Detailer verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport an ech ginn den Accord vu menger Fraktioun a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen dem Här Arendt villmools merci fir säi schrëftlechen a fir säi mündlechen Rapport a ginn elo dem Här Jeff Boonen als éischtem ageschriwwene Riedner d'Wuert. Här Boonen.

Discussion générale

M. Jeff Boonen (CSV) | Merci, Här President. Mir sinn e klenge Land, den Här Arendt huet et gesot. Mir hunn eng héich Bevëlkerungsdicht, mir hu kee Mier, mir hunn och nach keng Bierger, wou Waasser erofleef, dat heescht et ass méi schwéier fir e Land wéi eist, déi Ziler fir d'erneierbar Energieproduktioun ze errechen, wéi vläicht fir verschidden aner Länner.

Elo hu mer verschidde Méiglechkeeten, eis Statistiken opzebesseren. Eng Kéier baue mer selwer d'Energie aus. Dat kënn natierlech hei eise Betriber a Produzenten, déi dat maachen, zegutt. Da kënnen mer kuerzfristeg direkt d'Statistike kafen. Dat ass ëmmer méi deier.

An dann hu mer awer déi Méiglechkeet, déi mer iwwert deen hei Projet de loi schafen, dat heescht Statistiken iwwer EU-Kooperatiounen, wou mer den Ausbau vun erneierbaren Energien an anere Géigende fërderen, wou mer eis doriwuer bedeelegen. An dat ass wichteg an och richteg. 265 Milliounen – d'Detailer si genannt ginn – fir iwwer véier Joer.

Wa mir dat hei op europäeschem Niveau uginn, erlaabt dat, dass d'Energie do produziéiert gëtt, wou et Sënn mécht, an zwar wou et effizient ass, déi erneierbar Energien auszubauen. An domat ass dat och déi käschtegënstegst Léisung. 10 bis 13 Euro pro Megawatt kascht eis dann d'Energie.

D'EU mécht den Appell an d'EU suergt och derfir, dass de Matching gemaach gëtt, dass déi Suen dohinner kommen, wou se sënnavoll sinn, a kofinanzéiert dat och nach. Dat, wat een hei wierklech muss

luewen, ass deen europäesche Gedanken, fir dat hei ze maachen, zesummen den Challenge unzegoen. Et ass net ëmmer direkt de Return-on-Investment do, mee ech mengen, wa mer eng méi bëlleg, propper Energie produzéieren, profitéiere mer och dovun. A mir profitéieren natierlech vum bessere Klima, wann d'Temperatur net esou klëmmt, wéi dat virausgesinn ass. An anere Politickberäicher, wou mer zesummeschaffen, zum Beispill an der Agrarpolitik, huet sech dat bestätegt. An et wier ze wënschen, dass mer och an anere Beräicher, wéi zum Beispill der Defense, verschidden Ziler zesummen uginn, fir esou sécherstellen, dass do, wou et Sënn mécht, d'Suen investéiert ginn.

An deem hei Fall ass d'europäesch Zesummenaarbecht d'Léisung an dofir ginn ech den Accord vun eiser Fraktioun.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Boonen. Da ginn ech dem Här Georges Engel d'Wuert. Här Engel.

M. Georges Engel (LSAP) | Merci, Här President. Ech kann et méi kuerz maachen. Ech wollt just op dräi Punkten agoen.

Eis PNEC-Ziler sinn extreem wichteg an och wa se ambitiéis sinn, mussen mer probéieren, se anzehalen. An dat heiten ass e Moyen, fir eis déi Méiglechkeeten ze ginn, fir en ekologeschen an op laang Siicht dann och en ekonomeschen Avantage ze hunn. Dat war mäin éischte Punkt.

Mäin zweete Punkt: Als klengt Land ass et kloer, dass mer den REFM brauchen. Eist Potenzial ass nun eebe limitéiert an ass och ze kleng an duerfir brauche mer dee Finanzmechanismus fir erneierbar Energien hei zu Lëtzebuerg émsou méi. An hei kënnen mer deen nämlech a grouss EU-Projeten investéieren, wat eis eeben erlaabt, eis Ziler ze erreechen. De Mechanismus ass scho ganz gutt vum Rapporteur erkläert ginn.

An den drëtte Punkt ass deen, dass mer 265 Milliounen hei op véier Joer wäerten investéieren. Dat si vill Suen, mee déi bréngen och eppes. Déi Zesummenaarbecht mécht och Sënn, well och de Stroumreseau jo länneriwwergräifend ass. An duerfir mécht och eng Kollaboratioun op EU-Niveau Sënn. Déi Suen, déi sollen dann aus dem Klima- an Energiefong kommen. Dat ass och gutt esou. Duerfir ass e jo och zur Hallschent do. An déi aner Hallschent, déi ass do, fir deenen et ze erméiglechen, déi Schwierigkeeten hu bei der Transition énergétique. An duerfir soll déi aner Hallschent dann och gebraucht ginn.

Déi eng fir gutt Investissementer an déi aner Hallschent, fir deene Leit ze hëllefen, fir iwwert déi Transition énergétique do ewechzecommen, an net, wéi hei schonn op der Tribün ugedeit gouf, fir aner Stoussrichtungen.

Ech soen Iech Merci. Ech ginn awer och heimadder dann den Accord vun der LSAP.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engel. Deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Tom Weidig. Här Weidig, Dir hutt d'Wuert.

M. Tom Weidig (ADR) | Merci, Här President. Dir Dammen an Hären Deputéiert, ech hat als Éischt gemengt, dass Lëtzebuerg a Solar- a Windanlagen investéiere géif, wou des am effizientste sinn, wou Kapital feelt, fir profitabel Anlagen ze bauen. Mir géifen domat och Proprietär vun der Anlag ginn oder op d'mannst de Prêt zeréckbezuhelt kréie mat Zënsen.

Mee dat ass guer net, wat passéiert am éischte Projet mat Finnland am EU-Kader REFM, also „Renewable Energy Financing Mechanism“. Mir als Lëtzebuerg hu Finnland 40 Milliounen Euro geschenkt,

fir siwe grouss Solaranlagen ze bauen. Mir sinn net Proprietär, obwuel mir de Gros vun de Konstruktionskäschte bezuhelt hunn. Mir kréien och kee gratis Stroum geliewert vun dësen Anlagen, och well déi méi wéi 2.000 Kilometer ewech vu Lëtzebuerg sinn. A mir kréien och keng Sue vum Verkaf vum Stroum um finnesche Marché. Mir kréien et haut vun der EU just erlaabt, des Elektrizitätsproduktioun op eisen CO₂-Konto ze setzen, fir dat mir eist Zil vu 37 % erneierbar Energien am Joer 2030 erreeche kënnen. Dobäi kënn natierlech och nach, dass Finnland elo net wierklech e Paradis fir Solarenergie ass an nëmmen esou vill Rendement wéi Lëtzebuerg Solarenergieanlagen huet. Als Resümme: Außer Spesen nix gewesen.

An elo fret d'Regierung, dass mir net nëmme 40 Milliounen Euro verschenken, mee bis 2028 265 Milliounen Euro vum Steierzueler huelen an déi verschenken. Déi 265 Milliounen vu Lëtzebuerg Bierger ginn also net zu Lëtzebuerg ausginn. Et gi keng Aarbechtsplazen zu Lëtzebuerg geschaf, mee a Finnland an an anere Länner. Dat ass fir eis als ADR e puere Windowdressing an eiser Energiebilanz, méi net.

Wéi an all mengen anere Riede sinn ech, an och d'ADR, skeptesch, dass eng Energiewend mat erneierbaren Energien am Moment ouni technologeschen Duerchbroch realistesch ass, mee se ass schiedlech fir d'Wirtschaft an d'Leit.

D'Solar- a Wandenergieproduktioun fluktuéiert extreem staark: entweder null bei enger Dunkelflaute oder vill ze vill bei vill Wand a Sonn. D'Dunkelflaute kënnen net iwwerbréckt gi mat de Batterien am Moment, Waasserstoff ass ineffizient a mir brauche fossill an nuklear Energie, fir eng Grondlaascht ze garantéieren. An ze vill Solar- a Wandstroum ass och problematesch, well de Stroum net konsuméiert ka ginn, och well d'Stroumstroossen an industriell Regiounen net do sinn oder net effizient genuch sinn. Doduerch ginn d'Netzer destabiliséiert, wéi et a Spuenie passéiert ass. Mir missten Honnerte vu Milliarden investéieren a ganz Europa, fir d'Netzer stabil ze maachen.

Mir brauchen endlech eng méi rational a pragmatesch Energiepolitik, wou all Energieform soll consideréiert ginn a wou mir op en technologeschen Duerchbroch (veuillez lire: technologeschen Duerchbroch bei den Erneierbare) waarde mussen. Den REFM-Kader ass Deel vum Green Deal, enger verfeelter Energie- a Wirtschaftspolitik vun der EU, mee och den REFM selwer bréngt vill méi Bürokratie mat sech, ass wirtschaftlech ongerecht a berout op enger fräiwëlleger Participatioun.

Mir sinn déi Éischt, déi dropgespronge sinn, a mir hu Milliounen verschenkt. Dat maache mir als ADR net mat an ech garantéieren Iech, déi meescht Bierger op der Strooss och net. An och vill aner Länner maachen dat och net. an duerfir stëmme mir dergéint.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Weidig. An dann huet d'Madamm Joëlle Welfring d'Wuert. Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Merci, Här President. Och dese Projet de loi wäerte mer matstëmme, well et och e wichtige Bausteen ass vun der Transition. Eng Transition ass eppes, wat mühsam ass, wat vill Sue kascht a wat lues virugeet. Ze lues an den Ae vu ville Leit, mee et ass och schonn immens vill geschafft ginn.

Mir sinn europawäit sou wäit, wéi mer nach ni waren. Och an der Produktioun vun erneierbaren Energien. Dat gött Hoffnung. Dat heescht awer och, dass et net

duergeet, op e Knäppchen ze drécken, mee dass nach vill Aarbecht virun eis ass. An dat heiten ass definitiv e wichtige Schrëtt an déi richteg Richtung.

Dat wat ech an der Kommissioun heizou och gesot hat a wat ech elo nach eng Kéier wéilt widderhuelen, ass, dass et mech géing interesséieren, wéi an Zukunft och eventuell Lëtzebuergesch Betriber kéinte méi staark agebonne ginn an déi heite Projeten.

Et ass mer bewosst, dass mer hei vu ganz aneren Enverguré schwätzen, vu grouss Projeten, wou net all Lëtzebuerg Betrib ka matmaachen. An awer kéint ee sech vläicht virstellen, a bestëmmte Konsortie do kënnen matzewierken, an ech wollt froen, wéi d'Regierung hei virgeet, fir dat eventuell an Zukunft méi ze stäerken. An dann och – dat, ech mengen, geht och e bëssen aus dem EU-Text ervir, dee jo wënscht, dass nach eng besser Koordinatioun tëschent de Länner, souguer de Regiounen, och op lokalem Level soll gemaach ginn –, wéi sech hei nach vläicht d'Retombéien, net nëmmen ekonomescher, mee och an Termes vu Knowhow, kéinte positiv op Lëtzebuerg auswierken a wat d'Regierung mécht, fir dat wierklech vläicht nach besser ze sécheren.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring. An dann huet den Här Sven Clement d'Wuert. Här Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Dese Projet hëlleft also, den europäesche Finanzéierungsmechanismus fir erneierbar Energien ze finanzéieren, respektiv dozou ze contribuéieren.

Ech erspueren Iech elo nach eng Kéier all déi Ofkierzungen an déi Buschtawenzalot, well ech mengen, dass dat weeder dobaussen nach heibanne wierklech fir e bessert Versteesdemech vum Dossier suergt.

Une voix | Très bien!

(Interruption)

M. Sven Clement (Piraten) | Mee fänke mer awer mat e puer Saachen zum Dossier konkret un.

Als éischt d'wirtschaftlech Effizienz, déi ugeschwat gouf: Mat geschätzte Käschte vun 10 bis 13 Euro pro Megawattstonn representéiert dese Mechanismus de bëllegste Wee fir Lëtzebuerg, fir seng Ziler bei den erneierbaren Energien ze erreechen. Traditionell Installatiounen, wéi zum Beispill Wandrieder, sinn hei am Land däitlech méi deier. Dobäi kommen dann och nach, nieft geografesche Viraussetzungen, zum Beispill och nach eng ganz Rei un aneren Hierden.

Dës Initiativ passt dofir awer och an den europäesche Kader, fir de Klimawandel gemeinsam ze bekämpfen, andeems mer Ressourcen iwwert d'Grenzen ewech zesummeleeën. Dowéinst ass dese Projet och en Ausdrock vun enger strateegescher Noutwendegkeet. Ech war virun e bësse méi haart mat der Regierung an d'Gebiet gaangen, wat dat heiten ugeet, mee dat heiten ass genau dat europäescht Zesummeschaffen, wat ech virdu bemängelt hunn.

A wa mer – an do sinn ech kohärent mat deem, wat ech virun och nach als Fait personnel gesot hunn – déi am PNEC definéiert Ziler esou séier wéi méiglech wëllen erreechen, da mussen mer op europäeschem Plang mat anere Länner zesummeschaffen. Mir dierfen dobäi awer och net eng fundamental Schwächt vun deser Approche vergiessen.

Mir dierfen opgrond vun deemem Projet zum Beispill net der Illusioun vun der Energiesécherheet verfallen. Och wa mer heiduerch a Statistiken iwwer erneierbar Energie gewësse Fortschritter ugerechent kréien, kréie mer mam Finanzement vun esou Projeten

trotzdem keng richtig Energiesécherheet hei zu Lëtzebuerg.

Wéi d'Handelskummer richtig bemierkt huet: Statistesch Transferte contribuëieren zwar zu de Klimaziler, maachen awer näischt fir d'Versuergungssécherheet. Dowéinst fuerdere mer, sou wéi mer dat och an der Vergaangenheet gemaach hunn, datt och weiderhin an och an Zukunft massiv an erneierbar Energien hei am Land investéiert soll ginn.

Eist Zil sollt sinn, sou vill wéi méiglech erneierbar Energie selwer hierzustellen an esou mann wéi méiglech Energie aus dem Ausland ze importéieren oder positiv Statistiken duerch d'Finanzéiere vu Projeten am Ausland ze kafen.

Dëse Projet representéiert fir eis dohier op der enger Säit eng noutwendeg Äntwert op d'Erausfuering vum den erneierbaren Energien, ouni op der anerer Säit awer e Fräifaartsschäi fir manner eegen Efforten ze sinn. An dofir gi mer eisen Accord. Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Domat wär d'Lëscht vun den ageschriwwene Riedner ofgeschloss.

An dann huet d'Regierung d'Wuert. Här Wirtschaftsminister.

Prise de position du Gouvernement

M. Lex Delles, Ministre de l'Économie, des PME, de l'Énergie et du Tourisme | Merci villmools, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen, et ass scho vun de Virriedner gesot ginn an och vum Rapporteur, vum Här Arendt, dass et e wichtege Projet ass, fir eebe grad en drëtt Standbeen ze hunn.

Éischstens emol hu mer den Ausbau vun den erneierbaren Energien hei zu Lëtzebuerg kloer am Bléck. Mir hunn et an de PNEC-Ziler, mir hunn et am Gesetz, fir 2050 d'Klimaneutralitéit kënnen ze hunn, fir eebe och do an den erneierbaren Energie weiderzkommen.

Net méi spéit wéi d'lescht Joer sinn iwwer 8.000 Solaranlagen hei zu Lëtzebuerg gebaut ginn, wat wierklech e Rekord ass, sou dass mer do amgaange sinn.

Mir hunn den ESE (ndlr: Mesürepak „Einfach – Séier – Erneierbar“), fir méi séier erneierbar Energie kënnen ëmzesetzen. Mir hunn eis ronderëm den Dësch gesat mat alleguerten den Acteuren, fir zu Lëtzebuerg méi séier weiderzkommen am Ausbau vun den erneierbaren Energien, souwuel am Solar- wéi an der Wandenergie, wou awer eng Panoplie vu Mesüeren erauskomm sinn, fir kënnen méi séier och zu Lëtzebuerg, an och op anere Plazen, mam PV a mat de Wandanlage virunzkommen, well et wichtege ass, dass mer méi onofhängeg gi vun Decisiounen – an ech hat et virdu gesot –, déi am Ausland geholl gi sinn.

Dat zweet Standbee sinn einfach nëmmen déi normal statistesch Transferten, déi mer kënnen kafen. Do hu mer en Accord mat Dänemark. Et war eng Period 2021–2025 an eng Kéier 2025–2028, fir statistesch Transferte kënnen ze huelen.

An deen drëtte Mechanismus ass deen, iwwert dee mer haut schwätzen: de Mechanismus, fir déi erneierbar Energie kënnen da matzehuelen, fir och net d'Ofkierzungen hei ze huelen, wou et wichtege ass, dass mer eebe och do kënnen an der EU den Developpement vun den erneierbaren Energie weiderbréngen.

Et sinn eng Panoplie vu Projeten, déi ugeschwat gi sinn. Et geet hei am Kader vum Fit for 55 a vum REPowerEU, wou et eebe grad drëm geet, dass mer déi strateegesch Autonomie an der EU kënnen

hikréien an och do Engagementer hunn, wou et vläicht méi sënnavoll a méi einfach ass.

Lëtzebuerg ass Member an der North Seas Alliance (veuillez lire: North Seas Energy Cooperation), wou et eebe grad drëm geet, erneierbar Energien an der Nordséi kënnen ze developpéieren. Et gëtt ëmmer erëm gesot: „Firwat ass Lëtzebuerg dann do Member? Mir hu keen Accès zum Mier.“ Dat ass richtig, mee mir hunn awer eng gemeinsam Gebittszon mat Däitschland, wou eebe grad Däitschland och Nordséi huet, a wou et wichtege ass, dass mer och do kënnen a Projeten investéieren, an dofir déi Investissementer. D'Montante si vum Rapporteur gesot ginn. Dat sinn alles Maximalmontanten.

Wat mer hei zu Lëtzebuerg méi séier weiderkomme mat den erneierbaren Energien, wat mer manner statistesch Transferten iwwert dee Mechanismus hei müssen derbäikafen. Mee et geet dorëm, dass mer och déi Projeten, an dat ass, fir op eng Fro ze äntweren – elo si mer a Projeten a Finnland ënnerwee, et waren der an Estland an a Litauen –, méi no u Lëtzebuerg kréien, fir dass mer eebe och direkt kënnen vun där Energie profitéieren.

Jo, lëtzebuergesch Entreprises, dat ass eng Saach, déi mer um Radar hunn, fir ze kucken, wéi een Entreprise mat erabrénge kann. Mir hu verschidden Entreprises, déi aktiv sinn. Zum Beispill gëtt et eng Entreprise, déi mat Schëffer Inseln opbaut. Dat ass zum Beispill eng Entreprise, déi doranner aktiv ass, Schëffer, déi ënner lëtzebuergeschem Pavillon fueren ..., fir eebe grad do och esou Entreprise matzehuelen.

Mee dat éischt Zil muss et sinn, dass mer éischstens emol als Europa méi onofhängeg gi vu fossillen Energien, déi mer aus dem Ausland kréien. Dat zweet Zil muss sinn, dass mer als Lëtzebuerg esou séier wéi méiglech eis PNEC-Ziler an eis Ziler fir 2050 erreichen. An dat drëtt ass de Volet, dass mer eebe jiddwereen doran ënnerstëtzen, dass mer gemeinsam als EU weiderkommen. Dir gesitt also, déi dräi Ziler sinn an deem Projet hei gebündelt.

Merci villmools.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Villmools merci, Här Minister. Domat wär dann d'Diskussioun zu dësem Projet de loi ofgeschloss.

Mir kéimen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8496. Den Text steet am Document parlementaire 8496³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8496 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt elo un. De Quorum ass erreicht. Vote par procuration. Huet jiddweree seng Procuratione matgeholl? Kënnst Der nach eng Kéier kucken, wannechgelift? Voilà. Merci. De Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 55, Nee: 5, keng Abstentiuon. Dëse Projet de loi ass also ugeholl mat 55 Jo-Stëmme bei 5 Nee-Stëmmen a kenger Abstentiuon.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach (par M. Charles Weiler), Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Diane Adehm), Paul Galles (par M. Maurice Bauer), Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert (par Mme Nathalie Morgenthaler), Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel (par M. Gérard

Schockmel), Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen (par Mme Barbara Agostino), Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten (par Mme Taina Bofferding), Mme Claire Delcourt (par M. Ben Polidori), MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Franz Fayot), Georges Engel (par Mme Francine Closener), Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non : MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos (par M. Tom Weidig) et M. Tom Weidig.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

5. 8518 – Projet de loi autorisant le Gouvernement à financer l'acquisition, l'hébergement et l'exploitation d'un supercalculateur optimisé pour l'intelligence artificielle ainsi que l'exploitation d'une « AI Factory » associée

Als nächste Punkt op eisem Ordre du jour steet de Projet de loi 8518 iwwert de Kaf, den Hosting an d'Exploitioun vun engem KI-Superrechner. D'Riedezeit ass erëm nom Basismodell festgeluecht an et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Diane Adehm, den Här Ben Polidori, den Här Tom Weidig, d'Madamm Joëlle Welfring an den Här Sven Clement. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här André Bauler. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Économie, des PME, de l'Énergie, de l'Espace et du Tourisme

M. André Bauler (DP), rapporteur | Här President, léif alleguer, ob et eis elo gefällt oder net: Déi Kënschtlech Intelligenz spillt eng ëmmer méi grouss Roll an eiser Gesellschaft, an der Verdeedegung a besonnesch natierlech och an eiser Ekonomie. Lëtzebuerg dierf op dësem Feld schonn eleng aus Attraktivitéitsgrënn den Uschloss net verpassen, an et ass an dëse Kader, wou sech den neie Superrechner aschreift, de MeluXina-AI, an déi domat verbonnen AI Factory.

Net méi spéit wéi de leschte September huet d'EuroHPC, déi sougenannt Entreprise commune pour le calcul à haute performance européen, en Appel d'intérêt lanciert, fir op Basis vu Kënschtlecher Intelligenz spezialiséiert Supercomputeren am Kader vun engem Réseau vun AI-Factoryen – „au pluriel“ also – innerhalb vun Europa opzebauen.

Lëtzebuerg huet am Hierscht, am Oktober, iwwert den Intermediaire vu LuxProvide seng Kandidatur agereecht an ass am Dezember 2024 zréckbehale ginn, fir de Superrechner MeluXina-AI an déi associéiert, déi domat verbonne Fabrick, d'AI-Fabrick, ze hosten, also ze hebergéieren, fir dat op nobelem Lëtzebuergesch ze soen.

Dëst ass natierlech e wichtege strateegesche Schrëtt fir Lëtzebuerg, well et jo hei drëm geet, fir sech am Beräich vun der Kënschtlecher Intelligenz op